

Pe pošti prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50 —
mesec 2,30 —
V upravnih prejemnikih:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1,70 —
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 28.

V Ljubljani, v torek 4. februarja 1902.

Letnik XXX.

Župan Brunschmid raz- krinkan.

Iz Radeč.

Na volivnem shodu dne 2. t. m. je dr. Susteršič našega župana in liberalca Viljema Brunschmida v veliko presenečenje zbora pokazal v pravi obliki. Doslej se je sicer vedelo, da je Brunschmid l. 1899 kot pristaš katoliško-narodne stranke, kakega se je takrat kazal, bil županom izvoljen. Vedelo se je tudi, da je potem prestopil v liberalni tabor in pri volitvah l. 1900 in 1901 strastno agitiral za liberalne kandidate.

Ni pa bilo obče znano, kar je razkril dr. Susteršič na volivnem shodu dne 2. t. m.

Dr. Susteršič je najprej povedal, da ga je l. 1899, ko se je imela vršiti županska volitev, Brunschmid prosil, naj se pri katoliško-narodnih odbornikih zanj poteza. Dr. Susteršič bil je povabljen v Radeče na posvet z obč. odborniki radi županske volitve in Brunschmid ga je prišel na kolodvor na Zdani Most čakati, da bi ga pridobil za svojo namero.

Pri posvetu, ki se je potem vršil v »Nar. Domu« v Radečah, pa občinski odborniki niso kazali zaupanja do Brunschmida. Konečno se je pa vendar sklenilo Brunschmida voliti županom, toda le pod pogojem, da se zaveže pod častno besedo, da od županstva takoj odstopi, ako mu večina obč. odbornikov izreče svoje nezaupanje.

Izdal je potem sledečo pismo

izjavo:

Podpisani izjavljam pod mojo častno besedo sledeči program kot bodoči župan občine Radeče vsprejeti in natančno spo-
novati.

Program.

Varovati hočem kot župan v prvi vrsti interese in pravice slovenske narodnosti, katere naj bodo vedno na katol. podlagi;

zraven pa tudi varovati pravice druge narodnosti, v kolikem bi ne prvim ne nasprotovale in ostati v vedni vzajemnosti in sporazumnosti z odborniki, kateri so mi svoje zaupanje dali in me županom volili. Ob enem se zavežem pod častno besedo, ako mi dve tretjini odbora svoje nezaupanje izreče županstvo odložiti.

Radeče, 30. prosinca 1899.

M. Brunschmid
Ivan Simončič, Jože Rauniker,
priči.

Ko je potem Brunschmid postal župan, je hitro odpadel od katol.-nar. stranke, vsled česar so mu občinski odborniki z več kot dvetretjinsko večino najprej pismo — potem pa še v seji občinskega odbora, z odborovim sklepom, tudi z več kot dvetretjinsko večino, izrekli svoje nezaupanje.

Brunschmid je pa svojo častno besedo požrl in ni odložil županstva! Ogorčenje zbog tega razkritja je velikansko.

Brunschmid pa še vedno uživa čast županstva — kar je po navedenih dogodkih čeli občini v nečast.

Ko je dr. Susteršič to razkril, si Brunschmid in njegovi pajdaši niso vedeli drugače pomagati, da so na vsi moč jeli kričati, vsled česar je vladni komisar shod razpustil.

Toda nastopanje Brunschmida in njegovih pajdašev bo imelo posledice, katerih ne bodo veseli!

Svobodni sodniki.

Med temeljne zakone naše ustave spada tudi zakon dne 21. grudnia 1867 drž. zak. št. 144 o sodni oblasti. Šesti člen tega zakona slove: Sodniki so v izvrševanju svoje sodne službe samostojni in nezavisni. — To načelo izvira neposredno iz ustavne ideje, ki ločuje zakonodajno, sodno in upravno oblast. Samostojnost in nezavisnost sodni-

kova je nujen predpogoj, da se more pričakovati od njega pravična razsodba. Iz zakona samega sklepamo načelo, da brez samostojnosti in nezavisnosti ni pravičnih sodnikov. Teh imamo dve vrsti: redne sodnike in porotnike, ki razsojajo o krivdi pri hudodelstvih, pri političkih in tiskovnih zločinah ali prestopkih.

Samostojnost in nezavisnost pomenjata zunanjo svobodo. Le tisti sodnik, ki je v izvrševanju svoje službe na zunaj popolnoma svoboden, se more imenovati samostojen in nezavisen.

V ustavni državi imamo dve veliki sili, ki po svoji natori težita po čim večji oblasti, namreč upravo in političko strankarstvo. To teženje omejuje svobodo in zato po pravici sklepamo, da morajo biti sodniki v izvrševanju svoje službe samostojni in nezavisni od uprave (vlade) in od političkega strankarstva. Prvo je zlasti potrebno za redne sodnike, drugo pa za porotnike, posebno tedaj, ako je političko strankarstvo strogo izvedeno in ozko zvezano z vsem družabnim in gospodarskim življenjem.

Glede na nezavisnost sodnikov od vlade navajamo besede pravoslovca Mohla (Geschichte und Literatur der Staatswissenschaften. Erlangen 1856 II. Str. 4.): »Kakor je znano, smo posneli svoje državnopravne pravice po angleških zakonih; n. pr. svobodo glede na nezakoniti zapor, tiskovno svobodo, omejitev hišnih preiskav itd. Deloma so tudi naša posamna določila po angleškem vzorcu. Vendar je pa vpliv popolnoma različen; o neomejeni angleški varnosti ni pri nas nobene besede. Kdor to zadevo natančno pozna, si jo lahko razlaga, in strokovnjak je moral to naprej videti iz več nego enega razloga. Naša sodišča že niti od daleč tako ne zadržujejo pravice proti kakoli odločni vladni volji. Na Angleškem je le malo sodnikov in sicer najodličnejših mož izmed mnogobrojnega in zelo čislane pravniškega stanu. Visoko stališče imajo, dobro so plačani, in ni se jim treba ničesar bati in komaj kaj upati; ker jih je malo in imajo visoke slu-

žbe, stoje vsak posamič pred očmi celega ljudstva. Tam je npravo nemogoče, da bi kdo hotoma in vedoma odstopil od prava, zlasti da bi pokazal kako krivično popustljivost z ozirom na vladno. Mi pa imamo nasprotno sodišča z mnogobrojnimi člani. Vsled tega je med sodniki tudi več srednjih in manj zanesljivih mož; slabo so plačani; cela vrsta napredovanja in čisto zelo potrebnega zboljšanja plače je mogoča in edino le v vladnih rokah. Kako moremo pričakovati od takih sodnikov tiste varnosti proti nasilstvu in svojevoljnosti mogočnikov, kakor od angleških? Naš sestav torej nima zadnjega držaja; zadovoljili so se z enako zvanečo besedo, bistvo so pa zanemarili.

Ali veljajo te besede tudi za nas v sedanjih razmerah, naj sodijo naši bralci sami. Mi dodajemo temu le kratek zgodovinski spomin, povzet iz Novic l. 1868. Tam bemo (na str. 225):

»V četrtek je imel ljubljanski nemški časnik »Triglav« svoj tožni dan. Predsedoval je c. k. naddeželne sodnje svetovalec Matavšek, prisednika sta bila c. kr. deželna svetovalec Heinricher in Grčar; državni tožnik je bil c. kr. državni pravdnik dr. pl. Lehmann. Tožen je bil zaradi sestavka v 25. listu pod naslovom »Naši nemški liberalci« lastnik, izdajatelj in odgovorni vrednik Peter Gr., ki je k javni razpravi prišel sam brez posebnega zagovornika. — C. kr. državni pravdnik nahaja v tem sestavku pregrešek zoper javni mir in red po § 302. Kazenske postave, rekši, da grdi in natolcuje Nemce in njih pridruženike in osobito njih voditelje stem, da se jim podtika to, da slovenski narodnosti nasprotujejo in jo zatirujejo, a to pa dela razdraženost v deželi in sovražni razpor med nemškim in slovenskim narodom. In ker vrednik noče imenovati pisatelja tega članka, toži samo njega. — Vrednik Gr. odgovarja, da tožba nima postavne lastnosti po § 11 tisk. post., kateri zahteva, da se v toženem sestavku morajo odločno imenovati vrste, katere se tožijo, in da »Trigla-

LISTEK.

Kakšno šibo je našel Jakob za hudo Teklo.

(Česki spisal Vaclav Kosmák. — Poslovenil t. Fr. Marešič.)

I.

Poglej ljubi bravec, tu-le Jakoba, kako sedi mirno s pršeno lulo v ustih pred hišo, naslanjaje komolca na koleno in brado v dlani, in kako hladno gleda predse kakor kak puščavnik, ki je umrl svetu, ali kakor človek, ki ima pokoj in mir z vsem svetom; — in vendar v hiši leta njegova žena kakor nora po sobi, ruje se rjave lase in silno joče. Pa Jakob se ne gane!

Čuden človek to! porečeš.

Kajpada je čuden, čudnejši, kakor bi se komu videlo na prvi pogled. Ko bi si kedo mislil, da je to kak tepec — to ne bi bilo res. Poslušaj le in spoznaš, kaj tiči v njem.

Rjavolas Kolarjeva Tekla je bila znana po vsem kraju zavoljo svojega kratkega pa krepkega govorjenja, zavoljo ošabnosti in zapovedljivosti svoje. Lepa sicer ni bila: majhna, debela, rjavih las in po obrazu pegasta, za to je pa bila edina hči Kolarjeva in dedična

pol zemlje. Poleg tega je bila pripravna kakor opica, — pod rokami ji je delo le cvelo. V njeni hiši je bilo vse kakor kreda; žival lepa in debela, dvorišče pometeno kakor gumno, polje obdelano kakor grajščinska njiva.

Le-te poslednje lastnosti so privabile mnogo snubačev. Zvita Tekla je izbirala dolgo, da si je naposled izbrala mladeniča lepega, tihega — preudarnega od glave do pete.

Kakor hitro sta si podala roko pred oltarjem, imela je ona v hiši hlače, on pa krilo. Siromak je bil v hiši hlapec. Kar je rekla ona, to se je moralo zgoditi. Ona pa je znala ukazovati. Od jutra do večera se je moral ubijati mož na polju ali v skednju, moral je delati za dva, ker Tekla ni hotela hlapca, in ako je zaželel steklenice piva, precej je začela vpiti in pridigati o pijanosti, da ga je minila vsa želja, in je raje ostal doma.

Bil je od prirode slab in ni prenesel dolgo prevelikega trpljenja. Začel je pokašljavati in čez dve leti je umrl. Tekla je bila tedaj vdova in sama. Stariši so ji umrli že prej. Kaj ji je bilo storiti? Morala je dobiti hlapca. — S tem pa ni šlo tako, kakor z možem. Kedar mu je odkazala delo, ki ga ni mogel izvršiti zložno, začel je jezik bru-

siti in groziti, da popusti službo. Zvečer in ob nedeljah se je potepal. Teklo je to grizlo. Mislila je na možitev. Ali kje dobiti moža, kakor je bil rajnik? Premišljevala je dolgo, pa nikjer ni bilo takega. Bila je močno čemerna in je že začela godrnjati na Boga samega, da jo obiskuje tako težko. Tu se ponudi pomoč nenadoma.

Ko je bila Tekla jako nejevoljna, pride stari jud Simon, kakor bi pal iz nebes.

»Dobro jutro, mamica, nič na prodaj? kožice, perje...«

»Prosim vas, idite mi raji izpred oči da vas ne vidim.«

»No, no, to bi bilo lepo. Kaj sem vam naredil? Kaj se vam je zgodilo? Vedno ste tako prijazni, kakor mestna gospa, in danes ste tako čemerni! Kaj vam je?«

»Kaj bi mi bilo? Nič mi ni!« odvrne Tekla. »Pa jeziti se moram ves božji dan. Od moževe smrti — Bog mu daj večni mir in pokoj — nikakor ne gre z gospodarstvom. Hlapec je lenuh in lump, nič se ni nanj zanesel; dekla je vlačuga in brez skrbi: tako leži na meni vse. Ne vem, kam bi skočila najprej. Ako sem tu, ne morem biti tam, in kjer nisem, gre vse narobe.«

Jud se zasmeje: »Zakaj se pa ne omožite? Ko bi bil jaz takšna lepa ženica, precej bi se omožil.«

»Veste kaj, Šimen? pred vami se mi ni treba sramovati — rečem vam odkritosrčno resnico. Jaz se moram omožiti, sama biti ne morem, — pa prosim vas, kje najdete poštenega moškega? Katerega pogledate, nobeden ni nič prida. Eden bi vedno sedel v krčmi, drugi je lenuh, tretji je divjak in bi ravnal z ženo kakor z deklo, četrtri je surovež in neotesanec — kajdijo pa vsi. Zdaj si pa izmed njih izberite.«

Zviti jud je premisljal, kako bi tu kaj zaslužil. Začel je Teklo miriti.

»Vi ste jako hudi na moške. Še je dosti poštenih moških. Ali vaš rajnik ni bil pošten kaj?«

»Pa če bi ga ne bila držala trdo, kakor se spodobi, bil bi tudi on skočil čez ojnice — ali on je vsaj poslušal, kar je res, to je res — in hvalila bi Boga, ko bi dobila zopet takega.«

»Dovolite, mamica, da sedem; jaz vam bom nekaj povedal«, reče jud, položi torbo v kot in sede. »Saj za to nič ne damo, ako si kaj povemo. Stavite z menoj za deset goldinarjev, da vam najdem moža, — finega, kakor si ga le morete želeli.«

»Dajte mi mir. Kedo bi stavljal! Kako mi morete najti moža?«

(Dalje prih.)

vov» sestanek je le odgovor sestavku, ki ga je prinesla »Prase« zoper narodno stranko, ki je vse groznejši, kakor »Triglavov« zoper nemške liberalce. Dalje povdarja, da na Kranjem razun Kočevarjev ni nemškega naroda, ampak da bivajo le posamezni Nemci, in imenuje »Triestero«, »Tages-posto« in druge nemške časnike in iz naj-novejšega časa »Reibelsen«, kateri presegajo vse, kar se more nesramnega pisati zoper narodne naše voditelje, in vendar se državna pravdnika še ni oglasila. Po kratki razpravi (vprašanjih in odgovorih) stavi državni pravdnik svoje predloge. Že pred 11. uro je obravnave konec; sodniki grejo v postransko sobo, iz katere se vrnejo čez eno uro, in predsednik naznanja sodbo, katere obtoženca obsoja v zapor na pet tednov, poostreni s postom en dan vsaki teden in 60 gld. globe.

Iz novejšega časa imamo več takih pravd. Spominjamo le več pravd »Slovenčevih«, s katerimi stoje v ostrem kontrastu pravde »Narodove« (Erjavec, Belec itd.). Po pravici smemo reči, da mora biti skrb za samostojnost in nezavisnost sodnikov v izvrševanju njihove službe živa in delavna pri vseh pozitivnih delujočih strankah. Le razdiralne, revolucijske stranke morejo želeči, da bodi, oziroma se veselijo, ako je drugače.

Velevažen odlok.

Zmaga krščanskega Dunaja.

Te dni se sicer niso vršile na Dunaju nikake volitve, razun zadnjič v cenilne komisije, in vendar slavi krščanski Dunaj ravno sedaj veliko zmago. Zmagal je namreč s svojo zahtevo glede zgradbe nujno potrebnih katoliških cerkva.

Boj, ki ga je bila v tem oziru dunajska mestna občina proti židom, je gotovo vsem še v spominu. Ko je namreč dunajski občinski zastop, uvideč nujno potrebo, dovolil neko svoto za zgradbo cerkve in župnišča v okraju Margarethen, kjer biva 50.000 katolikov brez primerne hiše božje, je upravno sodišče na pritožbo židov Lucian Brunner in dr. Ofner leta 1899 razsodilo, da mestna občina kot taka ne sme prispevati za strogo katoliško zadevo in morajo katoliki sami skrbeti za svoje potrebe.

Vsled te razsodbe je imela kajpada občina zavezane roke in ni mogla prispevati za zgradbo cerkve, katere večinoma ubožno ljudstvo samo ne more zgraditi. Ostalo je torej vse pri starem.

Te dni pa je prejel župan dr. Lueger odlok namestnika grofa Kielmanseggga, v katerem se ta pritožuje nad pomanjkanjem katoliških cerkva in obžaluje, da je »iz znanih razlogov« morala zaspati znana akcija za zgradbo cerkva v letu 1899. Potem pa cesarski namestnik nadaljuje: »Povod mi je torej, da z ozirom na svoje pismo z dne 10. decembra 1898 glede zgradbe novih cerkva in in župnišč še enkrat nujno prosim, da se deluje na to, da se od strani občinskega zastopništva čim preje vzame v pretres ta zadeva, posebno glede finančijelnega sodelovanja v tem oziru kar najhitreje sklepa.«

S tem odlokom, da govorimo s katoličanom skrajno »prijazno« graško »Tages-posto« in njej sorodnimi liberalnimi listi, se je postavil namestnik grof Kielmansegg v flagrantno nasprotstvo z razsodbo upravnega sodišča. Da, namestnik celo poziva dunajsko občino, naj »prekrši zakon«.

V resnici seveda tu niti ne more biti govora o kakem kršenju obstoječega zakona. Vsaka občina sme prispevati za »občekoristne« namene, kolikor jej drago. Da pa je upravno sodišče, kakor pravi grof Kielmansegg, »iz znanih razlogov«, razsodilo, da katoliška cerkev in župnišča v okrajih s pretežno večino katoliškega prebivalstva ne spadajo med občekoristne naprave, zato pač ne morejo grof Kielmansegg in pa tisti, ki so ga napotili do tega koraka.

Saj se je pa s tedanjim pritiskom na dunajsko občino godila res, recimo, velika nepravilnost. Pritisk je ušalil v prvi vrsti cesarja, ki je osebno z največjim zanimanjem zasledoval vprašanje glede gradnje

cerkva na Dunaju in mu želel najbolj-ših vseh plov, užalil pa tudi priprostega moža iz ljudstva v predmestju, katerega so s tem oropali prilike, da bi zadostoval svojim krščanskim dolžnostim. Nečuvnost tega dejstva je morala konečno zadeti ob odpor, in zadela je, kajti v višjih državnih krogih so dospeli do prepričanja, da konečno le ni dobro, če žid določa smer stvarim, ki ga čisto nič ne brigajo.

»O vzrokih te nagle premembe«, piše dunajska »Reichspost«, »ne maramo dalje raziskavati. Vitez Lemayer, predsednik upravnega sodišča, je na potu v Canosso in to nam zadostuje. Veselimo se zmage krščanskega Dunaja. Razun in pravičnost sta dobila zadoščenje. Na tem dejstvu ne izpremeni ničesar še tako peneča se jeza židovskih liberalcev. Ko bo dunajski občinski zastop te dni storil svoj prvi sklep v zadevi zgradbe cerkva, tedaj se bo oddahnilo dunajsko prebivalstvo in vladar se bo radoval z dunajskimi meščani.

Državni zbor.

Po dolgotrajnem odmoru so se danes zopet sošli državni poslanci k seji poslanske zbornice, ki prične z resnim delom. Vlada odločno vztraja na stališču, do mora biti do Velike noči pod streho ves državni proračun ter rešene tudi vse ostale predloge, ki so sedaj na dnevnem redu, torej zakon o vojaških novincih in bosanske železnice. Čeravno je v to svrhu odmerjeni čas zelo kratek, upajo vendar gotovi krogi, da se izvrši vladna želja, ker so se razmere v parlamentu sedaj baje znatno ublažile in ker neki nujni predlogi ne bodo ovirali delovanja. Glede teh se namreč poroča, da se z nemške strani sploh ne vložijo, od drugih strank jih pa baje tudi ni (?) pričakovati. Češki poslanci po mnenju dunajskih listov tudi nadalje ne bodo ovirali parlamentarnih razprav, ker bodo še čakali ugodnejše prilike, nagodbe, da pojasne vladi svoje stališče, od drugih strank pa ne pričakujejo viharja. Položaj se je ublažil, dokaz za to je dejstvo, da se vladar za dalj časa odpelje v Budimpešto. — Carinski tarif in nagodba prideta pred zbornico še le v jeseni in bodo torej deželni zbori lahko zborovali po Veliki noči. To se pa seveda zgodi le tedaj, če gre vse po sreči.

Odgovor angleške vlade.

Atentna vsebina londonskega kabineta na noto nizozemske vlade še ni znana in se torej objavljen posnetek vsebine ne strinja popolno z istino. Nizozemski zunanji minister baron Lynden je namreč izjavil v prvi zbornici, da je odgovor sicer v rokah nizozemske vlade, a vsebine še ne sme objaviti, ker želi angleška vlada, da se objavi istodobno v Londonu in Haagu. Glede dneva objavljenja pa se še vrše pogajanja. V istem smislu odgovarja na vprašanja tudi ministerski predsednik dr. Kuyper, ki pa je glasom poročila v listu »Daily Mail« vendarle izjavil, da bo vlada i nadalje delovala v prilog miru, čeravno se je izjalovil prvi korak. Iz te izjave, če je resnična, se da sklepati, da je objavljeni posnetek vsebine kolikor toliko resničen.

Nizozemski Rudeči križ v Južni Afriki.

Razni nemški listi so v zadnjem času poročali o prekršenju genevske pogodbe od strani Angležev, ker so nizozemsko ambulanco Koster, vkljub temu, da je nosila rubeči križ, prijeli pri vstopu na južno-afriška tla in jo odvedli na Ceylon. Zadeva je prišla tudi v nizozemsko spodnjo zbornico. Tu so namreč burski prijatelji zahtevali pojasnila. No min. predsed. dr. Kuyper je povedal, da se je v tem slučaju res prekršila genevska konvencija, a le od strani Kosterjeve ambulanace. Ta namreč ni postopala popolno nevtrarno, ker je posredovala pri razpošiljanju pisem mej posamnimi burskimi tabori. Tako početje pod krinko Rudečega križa se mora smatrati za vohunstvo in Angleži bi bili dotičnike lahko pozvali pred vojno sodišče in vojno-pravno ustrelili. Angleži so jim pa izpregledali ta prestop in postopajo z njimi samo kot z ujetniki. Govornik sklepa z željo, da se taki dogodki ne bi več ponavljali. — Ali je bil nizozemski ministerski predsednik dobro poučen o celi zadevi ali ne, se seveda še ne da dognati.

Stroški južno-afriške vojske.

Povodom razprave o vladni predlogi, s katero zahteva londonski kabinet 5 milijonov funtov naknadnega kredita za vojne namene, je podal vojni minister Brodrick nekako sliko o dosedanjih žrtvah Anglije. Povedal je, da znašajo vojni stroški v računskem letu 1900/01 skupno 63 mil. funtov sterlingov, to je 600 milijonov goldinarjev našega denarja; v letu 1901/02 bodo baje znesli 61 milijonov funtov. V minulem letu je štela angleška armada povprečno 250.000 mož, v januariju letos 237.000. Vsak mesec so nakupili Angleži povprečno 24.000 konj. Vzdrževati je bilo treba 208.000 konj in mul, 30.000 volov, dalje 27.000 ujetih Burov in okrog 150.000 burskih žena in otrok. Značilno je, da naštevajo vojni minister Bure za konji, voli in mulami. To je pač dokaz, da so bolj skrbeli za živino, kakor za ljudi. Mesečni stroški so se sedaj znižali od 5 $\frac{1}{2}$ na 4 $\frac{1}{2}$ milijona. — To so stroški, ki jih priznava vlada. Koliko je pa še drugih prikritih izdatkov, katere vlada previdno zamolči. In v tem niso vštete človeške žrtve, desetstotič ubitih vojakov!

Iz brzobjavk.

Iz Petrograda se brzobjavlja: Nadvojvoda Fran Ferdinand pride prihodnji petek sem. Deputacija 26. dragonskega polka, katerega šef je nadvojvoda, je prišla v Petrograd. — Loubet pride 15. junija v Kronstadt, da obišče ruskega carja. — Budimpeštanskemu občinskemu svetu je minister notranjih zadev zagrozil s kraljevim komisarjem, ako ne bode bolj štedil. Ogrski vladi večina tega občinskega sveta ni posebno po volji, ker je premalo židovska. — Kitajsko. Edikt kitajske cesarice regentinje dovoljuje, da se v bodoče smejo poročiti Kitajci z Mandžji. Edikt priporoča odličnim Kitajcem potovanje v tujino, da si pridobijo tuje izobrazbe. Junglu je imenovan prvim, Wang Wen Kan pa drugim velikim tajnikom.

Dopisi.

Polom na Kočevskem, 31. janur. (Nesreča. — Amerika — cesta.) Streljanje s topi se je prepovedalo, kar se mora priznati kot pametna naredba zaradi mnogobrojnih nesreč. Toda mladina si zna še vedno pridobiti smodnika za svojo zabavo, pa tudi v nesrečo. Pretečeno nedeljo pusti mati svojega že odraslega sina med božjo službo doma. Igraje se s samokresom si Bog zna na kakšen način roko skozi in skozi prestreli. Bati se je bilo kaj tacega, kajti vedno se je slišalo streljanje s ključi na paši pri pastirjih. Pa še kaka težava, ljudi pregovoriti, naj takega nesrečnega nemudoma pošljejo v bolnico.

Pa zakaj stariši ne čujejo nad mladino? Imajo tudi svoje težave. Ako takemu malo odraslemu fantinu oče ali mati kaj reče, hajd v Ameriko. To nam je skeleča rana pri poljedelcih. Kjer je na posestvu dela obilo za 4 ali več oseb, ostajata gospodar in gospodinja sama s svojimi nedorslimi otroci. Ko gospodar vidi, da ne shaja pri vsem svojem napornem delu, jo še on pobere v Ameriko, in od tam ženo podpira, dokler še ona z otroci ne gre za njim. Zastonj c. kr. okr. glavarstvo poprašuje po tem in onem mladenču o vojaških letih. Odgovor: V Ameriki je!

Tako se je v imenovani občini število ljudstva v 10 letih zmanjšalo za čez sto oseb, in od zadnjega štetja jih je zopet mnogo odšlo na središlov v Ameriko in drugi se pripravljajo na pomlad. Gospodari so primorani saj del svojih zemljišč pustiti neobdelanih. Morda bodo tudi v našo srečo praktični Amerikanci v varstvo svojih delavcev popred zabranili preštevilno selitev tujcev, preden bodo lastno nesrečo spregledali državni evropski.

Velika nadloga nam je pomanjkanje cestne zveze. V sredi tihega morja ležeči osamljeni havaiski otoki imajo električne železnice, in mi v sredini kulturne Evrope nimamo niti navadne okrajne ceste, vkljub temu, da plačujemo prispevke za ceste že leta in leta kakor oni, ki imajo ceste. In vendar se od nas izvaža mnogo lesa, dovažati moramo večidel vse, ker potrebujemo za vsakdanje življenje, kajti naš skalnati svet svojih prebivalcev ne preživi. Da nam tako slaba pota vse podražijo, je jasno, in naše blago nima niti polovice cene, kakor bi je imelo ob cesti. In slavni dež. odbor naj ne zameri, ako mu povemo, da nas boče imeti nekako za norca.

Kadar potrka kak moč zaradi ceste, ga pošiljajo od Poncija do Pilata. In ako je kaj opravil, pošljejo za nekaj dni zemljemerca, koji prehodi pot od Kočevja čez

Polom do Zvirč ali pa čez Vrbovec do Strug in mirna Bosna, ceste le ne dobimo. Izgovarjajo se s tem, da nismo edini, da vsak hoče imeti cesto pred svojim pragom. Za Boga, kje pa tega ni? Ako bi na ta način delali državne in deželne ceste ali celo železnice, kje bi še bile! Nao li tukaj središča sosese in občne koristi merodajne? Preden boste drugim delali nepotrebne železnice, dajte nam prepotrebno cesto!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. februarija.

V avdienci pri cesarju je bil večeraj vprejet presv. g. knezoškof ljubljanski dr. Ant. Bon. Jeglič.

Važen kongres Nemcev. Na Dunaju se bo vršil 25. marca t. l. kongres nemških obrambnih društev iz Avstrije in Nemčije (!). Določilo se bo skupno stopanje in razgovarjalo tudi o bojkotu. Avstrijska vlada boče ta kongres baje dovolila. V tem slučaju priporočajo »Narodni Listy«, naj bi se vršil tudi kongres vseh obrambnih slovanskih društev iz Avstrije in drugih držav. Kar je Nemcem dovoljeno, mora biti dovoljeno tudi Slovanom.

Knez Oton Windischgraetz je založil 1000 K za vsakoletno sv. mašo, ki naj se daruje na Bledu 23. januarija v spomin njegove poroke. Dalje je knez Oton Windischgraetz daroval 100 gld. Marijini družbi na Bledu, njegova visoka soproga nadvojvodinja Elizabeta pa je darovala Marijini družbi 30 K.

Tržaški škof. Laški listi priobčjujejo vest, da je imenovanje monsignora Nagla za tržaškega škofa gotova stvar.

»Narodovo« odgovorno uredništvo nima več g. Kopitar, ampak g. Ante Beg, bivši odgovorni urednik »Domovine«, ki je sedaj poleg soc.-dem. Linhart, Zavadila, Govekarja, Malovrha in Tavčarja član »Narodovega« uredništva.

Potrjena zakona. Cesar je potrdil zakon o uravnavi plač katoliških in grško-katoliških bogoslovskih profesorjev, ki je stopil v veljavo dne 1. februarija; dalje zakon o prometu s surovim maslom, sirom, mastjo in dr. (takozvani zakon o margarinu). Ta zakon stopi v veljavo tri mesece po objavi. V drž. zakoniku sta bila objavljena oba zakona.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani so poslale potem mestnega magistrata peticije na ministerstvo občeine: Mavčice pri Kranju, Padeški vrh pri Celju in Veliki dol pri Komnu na Goriškem.

Dr. Josip Galle, umirovljeni c. kr. državni pravnik, je umrl po dolgi bolezni danes zjutraj ob četrtna 8. uro v Leoninu, kamor se je podal pretečni teden. Služil je v Novem mestu, Mokronogu, Ljubljani in Celju. Bil je narodnega in krščanskega mišljenja, mož jeklenega značaja. Naj počiva v miru!

Sestanek slovenskih časnikarjev boče, kakor čujemo, o Veliki noči v Ljubljani.

Poročil se je danes v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. dr. Hubert Souvan, c. kr. koncipist pri fin. prokuraturi z gđeno Leonijo Souvan.

Shod v Renčah. V nedeljo popoldne se je vršil v Renčah pri Gorici javen shod katol. del. društva v Gorici. Na shodu se je zbralo kakih 300 ljudi, mej njimi kakih 10 liberalnih soc.-dem. katere je vodil neki Pahor, ki je v svojem vedenju kazal, da je vže slišal govoriti Linhart in je hotel z razbijanjem, žvižganjem, tulenjem, kričenjem in enakimi lepimi pripomočki pristnega liberalnega soc.-dem. razgnati shod. Z njim je tulilo kakih 10 »pobov«, vse drugo pa je obsojalo početje teh ljudi. Ker vodstvo shoda ni hotelo rabiti sile, so imeli kričači proste roke. Gostinčar je mej šumom kričačev govoril zbranim zborovalcem, toda ker le ni bilo miru, je č. gosp. dr. Andrej Pavlica zaključil shod in izjavil, da se bo takoj vršil v župnišču zaupni shod. Na tem shodu je bilo nad 200 oseb, ki so resno poslušali govornika dr. Pavlico in Gostinčarja. Govoril je tudi g. Pregel in se izjavil proti soc.-dem. Z živioklici cesarju in papežu je gospod župnik zaključil značilni shod. Nasprotniki so se pokazali sami z lastno bedarijo.

Shod v Radečah dne 2. sveč. 1902. Na Svečnico ob 4. uri popoldne se je vršil pri nas v prostorih »Narodnega doma« shod, kateri bo nam ostal dolgo v spominu. Na shod so bili povabljeni samo krščansko-narodni volivci. Prejšnji dan je snežilo in nenavadno medlo. Vsakdo si je lahko mislil, da se bo shoda udeležilo le malo mož. Toda v kljub tako neugodnemu vremenu se je zbralo toliko katoliško-narodnih volivcev, da je bila velika dvorana »Narodnega doma« polna. V imenu sklicateljev da g. Rižner besedo državnemu poslancu gosp. dr. Ivanu Šusteršiču, da poroča o državnem zboru ter o »splošnem političnem položaju. V svojem temeljitem govoru izvaja, kaj so liberalci pred državnoborskimi volitvami obetali kmetom in kako so zanje delali v državnem zboru, zlasti njih vodja, ki je na tako res čuden način govoril o slovenskem ljudstvu. Mi katoliško-narodni poslanci, nadaljuje gospod govornik, pa lahko rečemo, da smo delali za blagor kmetkega stanu. Posebno zanimanje je vzbudilo poročilo o kmetijskih zadrugah, o njihovem namenu, ustanovitvi, delokrogu itd. Vsakdo se je lahko prepričal, kdo je prijatelj kmetov in kdo ni. Slednjič se spominja gospod govornik tukajšnjih občinskih razmer in pravi: Vi imate tukaj liberalnega župana. Vaš liberalni župan gospod Bruntschmid je pred tremi leti strastno agitiral za katoliško-narodno stranko. V tem oziru si je županstvo priboril. Župan, ki je med tem govorom zopet stal za vrati, dasiravno se je moral ob začetku shoda umakniti iz dvorane, plane sedaj kvišku in kriči, in pri tem kričanju mu pomaga kakih 10 do 15 liberalcev, ki so se bili priplazili med poslušavce. Splošno zahtevanje, da naj kričači odidejo, ker niso povabljeni, je bilo brezuspešno. Gospod komisar zapove županu in njegovim tovarišem molčati. Pred tremi leti, nadaljuje gospod dr. Šusteršič, je prišel vaš župan na kolo-dvor. Prosil me je, naj pogovorim moze, da bodo glasovali zanj. Dogovorili so se bili, da bodo volili Jan. Simončiča iz Hote-meža. Verjel sem gospodu Bruntschmidu in tako zakrivil, da je ta mož postal župan radeške občine. Dal je takrat častno besedo, pa jo je snedel. Takrat je napisal to-le iz-javo, katero imam tu v rokah. Crno na be-lem je: vsakdo jo lahko bere. Gospod dr. Šusteršič prebere pisano izjavo, v kateri je sedanji liberalni župan dal častno besedo, da bode deloval za katoliško-narodno stvar, ter odložil županstvo, kakor hitro mu od-bor izreče nezaupanje. Na to pristavi: Ob-činski odbor je gospodu Bruntschmidu ope-tovano izrekel nezaupnico, toda on je še vedno župan. Tako je svojo častno besedo — požrl. Kaj takega pa tudi liberalna koža ne prenese lahko. Ni čuda, da je župan z nova začel kričati. Ker drugega na to od-govoriti ni mogel, moral si je pomagati z liberalno psovko: žlindra. Posebno se je od-likoval v naprednjstvu neki človek, ki brž-kone o politiki drugega ne ve, kakor vpiti: žlindra. Hrpu ni ponehal, akoravno je gosp. komisar svaril in miril. Zato je shod za-ključil. Hvala gospodu dr. Šusteršiču za te-meljiti govor. Veselili smo se, da bomo sli-šali še predavanje deželnega poslanca go-spoda dr. Viljema Schweitzerja o delovanju deželnega zbora. Kričači so nam to veselje skalili. Toda hvaležni smo jim vendar-le, saj so tako lepo pokazali, kakšna je liberalna inteligenca. 9. dan decembra 1900 nam je še vedno v spominu. Takrat so pristasi in-telligence razgrajali kakor zverina. Pri zad-njem shodu pa so poskrbeli, da na njihovo inteligentno divjanje pozabili ne bomo.

„Slovenska Matica“. Poročilo o 127. odborovi seji v četrtek dne 30. januarja priobčimo v jutrišnji številki, ker nam je bilo prepozno dostavljeno. Omenjamo le, da so bili kot zastopniki »Matice« v vseučiliški odsek izvoljeni gg. Levec, Senekovič in Šubic.

Ormoškim županom je izvoljen J. N. Kantzhamer, podžupanom Otmar Diermayer.

Ljutomerski župan odstopil. Ljuto-merski župan lekarnar Janez Schwarz je odstopil in noče nič več sprejeti županske časti.

Zameti. Promet na državni cesti proti Senožečam, Vipavi in Postojni je radi po nekodi nad 1 meter visokega snega ustav-

ljen. Istotako je ustavljen poštni promet med Knežakom in Sempetrom. Tudi iz litijske okolice javljajo o velikih sneženih zametih.

Poročil se bo v četrtek g. Zmagoslav Adamič, uradnik o. kr. priv. južne žel. z gđ. Marijo Tržar, hčerko g. Franceta Tržar, strojarja in posestnika na Vrhniki. Čestitamo!

»Vsenemški parteitag« za južne planinske dežele se pripravlja, kakor poroča »Marburger Zeitung«. Kraj in čas še ni do-ločen.

K nesreči v Zagorju. Pred kratkim raz lestve padlemu inženjeru gospodu Ferd. Schüllerju se je bolezen obrnila na bolje. Upanje je, da bo kmalu okreval.

Smrt pri vasovanju. Danes se vrši pred tukajšnjim dež. sodiščem obravnava proti mladima fantoma Janezu Pircu in Ja-nezu Ajdovcu, ki sta obtožena, da sta 30. avg. v Smartnem pod Cerkljami po noči pri »vasovanju« prizadela Janezu Fle-garju toliko ran, da je ta umrl. Oba obto-ženca pravita, da sta bila z obtožencem pri-jazna in da sta v pijanosti zaspala, torej nista slišala nič upitja tistih, ki so Flegarja tepli, a ljudje so se 200 korakov okolu zbu-dili, tako upitje je bilo. »Ce bi jaz vedel, kdo ga je«, pravi Pirc, »bi ne bil zaprt«. Pri Pircu so našli razne krvave stvari, a Pirc pravi, da niso njegove. Ajdovec je pa svoj krvavi »rekelc« z blatom namazal in ga v zaporu zmenjal z jopičem nekega dru-zega. Pircu opisujejo za tako prijaznega, da je v stanu za frakelj šnopsa enega ubiti. Težko ranjenega Flegarja sta ubijalca pri-plekla pod okno Marije Kimove, kjer sta ga še tako obdelavala, da je »tako pokalo, ka-kor, kadar ječmen mlatijo«. Priče so potr-dile razne obtežilne okoliščine. Sodba se proglasi danes zvečer.

Ogenj v »Narodnem Domu«. Da-nes okolu ¼ na 2 popoldne je bilo na-znanjeno požarni brambi, da gori v kletih tukajšnjega »Narodnega Doma«. Iz kleti se se je dvigal velik dim, ki je napolnil vso vežo in stopnjišča »Narodnega Doma«. Uigale so se v kletih trske in nekatere priprave za »Sokolovo« maskarado. Trajalo je precej časa, da so prišli radi velikega dima do ognja. Druge škode ni.

S tlakovanjem Dunajske ceste od Maliča do pokopališča prično prihodnjo pomlad. Vlada je dovolila v to svrhu 62 tisoč kron. Za letos se porabi samo 10 tisoč kron. Tlakovalo se bo s porfirnimi kockami. Prva ofertna razprava se vrši 24. t. m. pri dež. vladi. Podrobni pogoji se izvedo ravnota-m.

Francoska vlada isterskemu de-želnemu odboru. Francoska vlada je po-slalala isterskemu deželnemu odboru v zna-menje zahvale, ker je isterski deželni odbor podpiral studije arheologa Milleta pri stu-diju bizantinskih spomenikov, krasno Seves-vazo.

Štiri nove sejme je dovolila deželna vlada občini Videm v kočevskem okraju. Semnji se vrše 17. jan., 1. maja, 31. avg. in 5. dec.

Veter podrl zidovje. Iz Ustja na Vi-pavskem se nam piše: Tudi k nam je prišla zima in suša. Doslej smo jo opazovali le od daleč na Cavnu, Kolku in Nanosu, ki zapirajo našo dolino proti severu. Prišel pa je 30. januar. Ta pa je prinesel hudo burjo. Ljudje so pričeli hoditi po glavi in brez glav zlasti moški. Klobuki so šli kakor ptički v neznane daljne kraje. Omenjam le, da je veter na kolodvoru v Ajdov-ščini pri novem magazinu po-drl zidove, četudi je bilo zi-dovje močno. Imelo še ni strehe in tam se je veter laglje vprl in — šlo je. Toda vipavska dolina še ni imela snega niti mraza. Danes pa 1. febr. igra se tudi po naši dolini burja se snežinkami. To jih suče in vrtil, da je veselje. Ne da jim počitka in pokoja. Ako kak prašek pade ves zmučen na tla, mar menite, da se sme tu odpočiti? O kaj še? Hitro ga zgrabi nov vrtnec in hajdi naprej proti morju. Zato je sneg pač pustil svojo sled, a povsodi se vidi etrnišče, pesek in kamenje.

Snega je padlo v gorenjski dolini jako veliko. V Kranjski gori ga je nad en me-ter, v Beli peči pa celo poldrugi meter. Pred 14 dnevi so bili še nekateri ljubljanski turisti v Veršcevi koči.

17.000 kron poneveril je v Gradcu prokurist generalne agenture dunajske zava-rovalne družbe Gustav Premru.

Stavka Lloydovih kurjačev. Ker Lloydova direkcija ni ugodila zahtevi Lloy-dovih kurjačev, so kurjači stopili v stavko. V Trstu se nahaja sedaj 200 kurjačev, 500 jih je na potovanju. V tržaški luki je sedaj 20 Lloydovih parnikov. Parnik »Orion« bi včeraj moral odpluti v Brazilijo, a je moral ostati v Trstu. »Euterpe« in »Vesta« bi morali odpluti v Levanto, a se nahajati še vedno v Trstu.

Meteor. mesečno poročilo. Minoli mesec prosinc je bil izvanredno mil in iz-vzemši zadnjih osem dnij sub. — Opazo-vanja na toplomeru dadó povprek v Celsi-jevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 15°, ob dveh popoldne 40°, ob devetih zvečer 07°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 11°, za 34° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 739.1 mm kot srednji zračni tlak tega mesca, za 3.1 mm nad normalom. — Mokrih dnij bilo je 6; padavina, dež in sneg, znaša vsega skupaj 78.5 mm. — Odračje je bilo sredi meseca zelo nemirno; 16. prosinca je razgrajal ves dan močan jugozahodni veter in je zdijval po noči vihar.

Ponudbeni razpis. Trgovski in obrt-niški zbornici v Ljubljani se naznanja, da sprejme ravnateljstvo belgijskih državnih že-leznic ponudbe za dobavo približno 250.000 hrastovih ali bukovih pragov (švelerjev) razne velikosti za leto 1903. Pre-pis ponudbenega razpisa je v pisarni trgov-ske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled.

* * *

Najnovejše od raznih strani. Dvojni umor v ječi. V Smolenski ječi ste dve jetnici Lomcova in Mihailova umo-rili dve nadzornici zaporov, potem ste pa oblekli njujini obleki ter ste potem zapustili jetnišnico, ne da bi ju kdo ustavil. — Re-forma na Vrešenskih šolah se iz-vrši na ta način, da se število učencev v posameznih razredih zmanjša, da se tako omogoči večji upliv učiteljev na otroke, za uporne otroke pa se ustanove — posebni razredi. — Šola na Pruskem. Poljaki so v nemškem drž. zboru predlagali: Na-sproti volji starišev se otroci ne smejo si-liti, da se udeležujejo pouka v veronauku v drugem, nego v maternem jeziku. — Že-n-ski korektorji so se pojavili v Petro-gradu. Te korektorice v krilih so si usta-novile svojo strokovno organizacijo. — Zo-petni roparski umor na Dunaju. Morila starke Hegenhorst ima dunajska policija že v rokah. Morilec je bivši motorni voznik cestne železnice J. Frauscher, ki je dejanje že priznal. Hotel je starko najprej okraati, a ko se je zbudila, zbal se je, da bi ga ne spoznala, zato jo je umoril. Tudi morilčevo ljubo K. Hofinger, ki je imela z morilcem skupno stanovanje, so prijeli. — Dva umora. V Glogavi so našli umor-jeno in uropano delavko Litold. Umoril jo je njen 16letni nečak ključavničarski va-jenec Wensauer. Na ruski meji so neznani storilci umorili bankirja Wolfa Kohna. Truplo so razkosali, kose zašili v vrečo in vrečo vrgli v vodo. — 70letnico je pra-znoval predvčeršnjim pisatelj Karol Costa na Dunaju. — Grof tat. Dunajsko sodišče je obsodilo grofa I. Arza, potomca stare plemenite rodbine, radi tatvine brilantnega prstana v dva meseca težke ječe in izgubo plemstva. — Trije otroci so se za-dušili. Delavska žena Haringkopp v Ham-burgu je pustila, predno je šla od doma, na peči tri mokre blazine, da se posuše, in je zaklenila v sobo svoje tri otroke. Ko se je vrnila, dobila je otroke mrtve. Blazine so se unele in otroci so se zadušili v dimu. — Brat okral brata. Dunajski trgovec Armin Deutsch se je javil policiji, da je svojemu bratu poneveril 120.000 K, valed česar je njegov brat prišel v konkurz. — Odklonjena odlikovanja. Velik del oseb, katere je nemški cesar odlikoval po vodom 25. jubileja svoje vojske službe, ni sprejelo redov. — Velikanski viharji so divjali te dni na Angleškem. — Pone-srečen zrakoplovec. Berolinski zrakoplovec stotnik Siegfeld je tako nesrečno skočil iz zrakoplova, da je na mestu ob-ležal mrtve.

Sredstvo proti obstrukciji je iz-našel nek ogrski elektrotelnik. Za novo pa-lačo parlamenta v Budimpešti je uležil ofert za elektriško konstrukcijo, s katere pomočjo bi vsak poslanec pri glasovanju sedeč na svojem sedežu pritisnil za gumb, na kate-rem bi bilo zapisano »Da!«, ali pa za gumb, na katerem bi bilo zapisano »Ne!«. Na tri-buni predsedniškovi bi se razmerje glasov tudi zabeleževalo elektriškim potom in tako bi glasovanja ne moglo preprečiti še tako divje kričanje obstrukcije.

Velikanska izguba grofa Potoc-kega. Znano je, da je na Dunaju pri igri grof Potocki zgubil 1.180.009 kron. Srečni človek Nikolaj Szemere, ki si je v kratkih urah pridobil toliko premoženja, je grofu Potockemu velikodušno dal obrok šestih me-secev, da mu izplača svoto. Grof Potocki ni izrabil tega obroka in je Nikolaju Sze-mere že tekom dveh dnij po igri izplačal vso svoto.

Tovarno za napravljanje rib v konzervah namerava napraviti hrvatska vlada v Bakru na hrvatskem primorju. To bi bilo železni bednim primorskim ribičem, ki imajo bogastvo rib v morji in vendar ne morejo konkurirati z drugimi primorskimi narodi, ki v tem pogledu znajo drugače iz-koriščati prirodne zaklade. Posebno Fran-cozi preplavljajo ves svet s konzervami od ribjega mesa ter jemljejo lepe tisočake za to. Želeži je le, da bi vlada uredila to svojo nakano ter se pri tem ozirala v prvi vrsti na korist hrvatskega naroda ob morji.

Vstaja radi bikov je bila te dni v španskem mestu San Sebastian. V tem me-stu je bil običaj, da se oni biki, ki niso sposobni za boj v areni, zvezanih nog pe-ljejo na trg in ondi služijo v »zabavo« ob-činstvu, ki je biki krvavo mrcvarilo. Ker so se te »zabave« čisto tudi za občinstvo kr-vavo izvršile, je mestni zastop odločil, da ne dovoli več teh iger. Občinstvo je izve-delo, kaj se pripravlja v obč. svetu, prihi-telo je na galerijo, po ulicah pa se je vz-dignilo na pravcati vstanek. Množica je, kar se je dalo, kričala »Živeli biki!« in tepla vsakega, kdor se ji ni hotel pridružiti in ž-njo kričati. Nekateri mestne uradnike so demonstrantje vrgli v vodo, iz katere so se komaj rešili. Župan je moral obljubiti, da zopet uvede igre z biki. Meščanstvo je po-slalo deputacijo h kralju in kraljici, da se razveljavi sklep obč. sveta.

Spomenik iz porcelana. Francoska državna porcelanska tvornica v Sevres bode na višini Saint Cloud zgradila 45 m. visok stolp iz — porcelana. Stolp bo imel 7 nad-stropij in se bo v ta nadstropja prišlo po stopnjicah. Tvornica bode za ta stolp po-trebni porcelan izdelovala 6 let.

Umetni dež na Japonskem. Na Ja-ponskem so pričeli »delati« umetni dež. Iz-pustili so močan električen tok proti jas-nemu nebesu ob 11. uri zvečer. Po 9. uri drugo jutro so se pričeli delati oblaki in v 24 urah so imeli dež. V koliko se bode tak »umeten dež« obnesel in če bo tako umetno delo imelo vedno vspeh, se natančno še ne ve.

Društva.

(V začaranem gozdu) je slavilo predvčeršnjim predpust del. pevsko društvo »Slavec«. Kakor vsako leto je tudi letos »Slavec« maskarado postala najpopular-nejša in prireditelj prve vrste. »Slavec« pač vedno preskrbi kaj originalnega in neprisi-ljeno zabavo, pri kateri je vsakdo enako ve-ljaven. Ž v večji »Narodnega doma« pozdravil nas je svež duh smrečja in ob prvem pogledu zazrli smo pred seboj iz mahu ra-stoče smreke, mimo katerih smo hoteli na planjavo sredi gozda, tja pod razvaline sta-rega gradu, na katerega z drevesi zaraščenem dvorišču je igrala poskočne pesmi ljubljanska meščanska godba. Iz gozdnega zatišja so se semtertje svetile modre, rudeče in bele blod-nice. In ko smo si ogledali par nežnih vrtnic, ki so čepele pod smrekami, zanesla nas je pot tja na višavo, od koder je donel zvonček »sv. Antona«. Po strmi poti, v skalo useka-nimi stopnicami, smo prišli na ljubko višavo, kjer nas je pozdravil — živi Anton in nam delil spominko, na katerih se je posebno za-biževalo, naj nihče, ki skoči v zakonski stan, ne pozabi na inizarso zalogo K. Puca v Gradišču. Pod skalo imeli so v duplini svoje taborišče cigani in ciganke, in kadar je pre-nehala s poskočnicami meščanska godba, te-daj je brhka ciganka zaigrala na harmoniko, spremljal jo je pa njen drug na goslih. Kakor povsod, tudi včeraj ob ogromnem ob-isku na planinici sredi gozda (900 oseb nas je bilo) nismo mogli biti brez »stražar«, ka-teri je posebno preglavico delal »ljubljanski barabar«, ki si je dovolil celo nezaslišanost, da je prav dobro »zafrkaval« nekatere na-vzočne prvake. Koncem svojega zbadanja je prvakom v obraz povedal, da njegov »prvak je šnops«, za katerega je pridno »fehtal« po dvorani. Ta maska je bila ena najzbornejših. Prihiteli so seve v našo družbo tudi »bratje Hevatje«, ki so se med zastopniki drugih narodnostij posebno odlikovali, »sreca« je vo-dilo za nos »frakarje«. »Vedeževalka« je vsakemu kaj »dobrega« povedala. Prav od-likovali so se pirueti, jokeji, razne fanta-zijske maske, »fotograf« je pa vse slikovite prizore tako hitel fotografirati, da ni čuda, ako je stroj aparat končno popolnoma razbil. Vsakdo navzočih je skrbel, da je vladala res izborna zabava, da je sledila šala za šalo, kar je tudi mnogo pripomogla prava vojska »korandolije«. Pri prvi četvorki smo na-šteli 70 parov, pri drugi 120. Četvorka je spretno vodil g. Ivan Zirkelbach. Ob

polunoči se je vsula iz začaranega starega gradu tolpa vragov in ob mesečni svetlobi se je razvil »plea na Klekue«. »Slavec« je občinstvo popolnoma zadovoljilo in vsa prireditelj je pokazala, da časniška reklama ni bila nič pretirana.

(Katoliškega mladeniškega društva zabavni večer) dne 2. febr. je prav dobro dosegel svoj predpustni namen: obilo zabave in smeja. V »Modrem Natanu« nam je jud budil mržnjo do umazanega pohlepa, častnikov sluga Mirko pa je nastopal kot masčevavec. Največ veselosti je vzbudil Mirko, ko je z bičem izbruhnil svoj srd. — Nato je sledil kratek govor, a ne samo kratek, temveč tudi kratkočasen. Nič manj bi ne bil zanimiv, če bi bil uvod povedal, da so zgodbe iz raznoterih prilik nbrane, za eno pot je bilo videti preveč zanimivosti. Za govornikom je pripel ob lepem spremljevanju glasovirja »beraček«. Vse je bilo na njem izvrstno; za berača je imel pevce sicer preveč lep dar petja, a v korist občinstvu, ki je pleskalo še bolj pevcu kakor igravcu. Glavni del večera je zavzela veseliga »Dr. Vseznal in njegov sluga Tišek«. Od glavne vloge (Tišek) je bil uspeh igre najbolj odvisen, vendar zašlujijo igralci z manjšimi ulogami istotako zaslužen priznanje. Pri nekaterih prizorih občinstvo ni moglo strpeti na stoh, in otroci so od veselosti skakali. — Ker je ta igra še zavoljo uspeha priporočljiva, jo pričakujemo, da izide v »Zbirki ljudskih iger«. — Prosimo pa, naj jo prireditelj še enkrat ožme. Opaziti je bilo lahko, da ni dovolj zanimivo, če 8 bolnikov nastopa in vsakega sluga sprejema z nekako enakimi govori. Misel igre je prozorna že precej splošna, zato naj se okrajša tam, kjer se ne more z novostjo ponasati. Bolnikov nekaj manj, dati vsakemu ločen značaj, zlasti pa za slugo priskrbiti raznoterih besed. Naravnost in zato zanimivejša bi bilo, če bi Tišek ne vlekel sam iz bolnikov, temveč se delal, kakor da mu ni mar za njih boleznih, ob enem bi pa skrbno poslušal, kaj bolniki med seboj govorijo. To bi dalo več življenja tudi manjšim ulogam. Pogreša se, da glavni krivec dr. Ležidravnik ne dobi dosti plačila. Sluga naj ga pripravi v zadrego, da bo napačno zdravil, nato naj sluga sam nastopi z bolj nedolžnim mazanjem, kar naj da povod k razkrinkanju in kazni. Tak konec bi zadostil mnogokrat pravnemu čutu. Ako prireditelj, ki se je že mnogokrat skazal mojstra v spisih, vzame svoje delo še enkrat v roke, smo prepričani, da bo sam še najlažje našel spretnih misli, s katerimi se bo veseloigra še bolj priljubila.

Darovi.

Za slovensko kapelo v Aleksandriji. G. Jos. Potokar, kaplan v Kranju, 4 K.

Družbi sv. Cirila in Metoda so meseca januarja poslali pri spevke p. n. gospoda in korporacije: Upravništvo »Mira« v Celovcu 511-40 K, upravništvo »Slov. Naroda« 278-32 K, uredništvo »Slovenca« 12 K, profesor R. Perušek v Ljubljani 10 K, kaplan Mat. Eferl v Veliki Nedelji 2 K, pevsko društvo »Kolo« v Trstu pokroviteljstvo 200 K, župnik Avg. Skočir v Gradcu 120 K, župnik Iv. Sakser v Hodočici 5 K, Iv. Bonač iz nabiralnika L. ljubljanskega delavskega konsumnega društva 145 K, tvrdka A. & E. Skaberné od platna 400 K, Srečko Mlekuž v Starem trgu pri Ložu zbirko 531 K, dohodek veselice rakovskih samcev 200 06 K (po »Sl. Nar.«), tvrdka Iv. Perdan od vžigalic 400 K, Zagorske Slovenke pokroviteljstvo 200 K (po »Slov. Nar.«), Jospina Tollazzi v Logatcu 12 K, Kr. Hodnik v Ilir. Bistrici v hotelu »Ilirija« nabranih 13 K, notar L. Baš v Celju volilo župnika Pavla Hrovata čistih 89 03 K, posojilnice: v Ormožu 40 K, gorenjesavske v Mozirju 20 K, na Dolu (Štaj.) 20 K; podružnice: moška v Kranju 69 K, ženska na Vrhniki 40 K, I. ljubljanske 141 K, moška v Ajdovščini 60 K, moška v Postojni 76 K, v Cerkljah 53-32 K, ženska v Št. Juriju ob južni železnici 60 K, moška v Rojani 200 K, moška v Kobariču 40 K, ženska v Gorici 250 K, ženska v Ribnici 232 K, ženska v Ajdovščini 117-20 K. — Družba je imela meseca jan. 3898 29 K dohodkov in 2464-90 K stroškov. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Izjava.

»Slov. Narod« je v št. 17 dne 22. januarja t. l. napadel tudi našega č. g. župnika, ker je nekaj kaznoval dva otroka.

Nesramna laž je, da se je gosp. župnik potem po noči priplazil v dotično vas, da je

pregovoril stariše; tudi je popolnoma nerazumno, kar je poročal, da g. župnik dela razprtije po občini. Občinski odbor se je v svoji seji dne 2. svečana t. l. razgovarjal tudi o tem nesramnem napadu na našega č. g. župnika in vsi priidujoči odborniki so bili zelo nevoljni na dotičnega »Narodovega« dopisnika, in so soglasno sklenili, da očitno oporekajo zoper zgoraj navedeno poročilo.

Županstvo Breznica,
dne 3. februarja 1902

Anton Kržišnik,
župan.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celjska gimnazija — slabo poročilo.

Dunaj, 4. febr. Proračunski odsek ima seje še danes in jutri. Na vrsti so srednje šole. Oglašeni je še deset govornikov. Glede Celja se še dalje pogajajo. Slovenske zahteve slabo stoje. Velika nevarnost je, da dobi Stürgkhov predlog večino. Vlada bo Nemcem pomagala. Slovenci imajo danes sejo, da določijo svoje postopanje.

Dunaj, 4. febr. Poslanec Pfeifer je vložil danes predlog za regulacijo Save od Krškega do Brežic. Dalje je vložil predlog za breztožno prepustitev sveta občinam ob bregu Save.

Dunaj, 4. febr. Državni poslanec Pfeifer je danes nujno predlagal naj se prebivalcem občine Cirklije, ki so trpeli vsled izstopa Save in Krke, podeli drž. subvencija, dalje drž. subvencija občinam Gorenje in Dolenje Skopljje in se da drž. podpora prebivalcem v občini Zasavje, da morejo premestiti svoja stanovišča.

Dunaj, 4. febr. Današnja seja državne zbornice je bila jako mirna. Wolf je dal svojo obljubo kot novoizvoljeni poslanec. Težava je bila samo pri tem, na katerem prostoru naj sedi Wolf. Vsedel se je poleg poslanca Kleina. Ta je pa protestiral proti temu, da bi tak človek, kakor Wolf, sedel poleg njega. Slednjič je dobil Wolf sedež tam, kjer je prej sedel poslanec Novak.

Dunaj, 4. febr. Iz današnje seje se sklepa v političnih krogih, da bo državna zbornica mirno reševala svoje posle.

Dunaj, 4. febr. (C. B.) Poslanska zbornica je pričela razpravo o nujnem predlogu glede zadnje katastrofe v premogovniku v Mostu.

Dunaj, 4. febr. Danes zvečer ne bo nobene seje proračunskega odseka. Seja proračunskega odseka se nadaljuje še-le prihodnjo soboto.

Dunaj, 4. febr. Uloženih je več nujnih predlogov zaradi nesreče v Mostu. Eden je Kaftanov, drugi od soc. demokratov; tudi posl. Kopp je vložil predlog zaradi jamstva rudniških posestnikov. Posl. Herzog interpelira zaradi obnašanja oblasti pri nesreči v Vitkovcih. Oglašilo se je več govornikov.

Dunaj, 4. febr. Nadvojvoda Franc Ferdinand je sprejel v avdienci načelnika poljskega kluba viteza Jaworskega.

Dunaj, 4. febr. Danes je na Dunaju deputacija čeških okrajnih šolskih nadzornikov, ki zahtevajo, da se definitivno nastavijo.

Dunaj, 4. jan. V »Unverfälschte deutsche Worte« je Schönerer priobčil zaznamek Wolfvih političnih grehov, ki Schönererju onemogočujejo hoditi z Wolfom. Dokazuje mu nedoslednost pri raznih političnih zvezah, očita mu hinavščino in farizejstvo.

Gradec, 4. febr. Ob veliki udeležbi občinstva se je vršil danes pogreb žrtev nesreče pri Deutsch Landsbergu stroje-

vodja Wirtha in kurjača Tischlerja. Pravi imeni ostalih dveh ponesrečenih ste magaziner Schneider in konduktor Želesinger.

Pariz, 4. febr. Podpisan je novi dogovor med Egiptom in društvom suškega kanala. Govori se, da bode Port Said proglašen za svobodno luko.

Haag, 4. febr. Angleški poslanik Howard se je v stanovanju ministerkega predsednika Kuypera dalje časa razgovarjal s tem in z zunanjim ministrom baronom Lydenom.

London, 4. febr. Pri reki Wilge napadli so Angleži Deweta ter ga prisilili, da se je umaknil.

Umrl so:

V hiralnici:

1. februarja. Marta Winkler, trgovca hči, 35 let, jetika.

V bolnišnici:

1. februarja. Jožef Bedzuch, piskrovec, 61 let, naduha. — Rudolf Golobčič, delavec, 25 let, pljučnica.

Dunajska borza

dne 4. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101-05
Skupni državni dolg v srebru	10-90
Avstrijska zlata renta 4%	120-80
Avstrijska krona renta 4%	98-05
Ogerska zlata renta 4%	119-80
Ogerska krona renta 4%	97-25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1645-—
Kreditne delnice, 160 gl.	679-25
London vista	239-47 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-17 1/2
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonidor)	19-05
Italijanski bankovci	93-20
C. kr. cekini	11-31

Zitne cene

dne 3. februarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:
Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-72 do 9-73
Rž za pomlad	8-14 do 8-15
Koruzna za maj-junij	5-78 do 5-77
Oves za pomlad	7-77 do 7-78

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-68 do 9-69
oktober	8-40 do 8-41
Rž za april	8-02 do 8-03
oktober	7-08 do 7-09
Oves za april	7-46 do 7-47
okt. ber.	6-30 do 6-31
Koruzna za maj	5-46 do 5-48

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 9-70 do 10-35
južno žel.	9-80 do 10-30
Rž	8-20 do 8-25
Ječmen	7-20 do 8-60
ob Tisi	7-85 do 7-75
Koruzna ogerska, stara	5-65 do 5-75
nova	5-65 do 5-65
Cinkvart	6-50 do 7-00
stara	6-20 do 6-60
nova	7-70 do 7-85
Oves srednji	7-70 do 7-85
Fižol	7-75 do 10-75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 m, srednja nočna tla 736-0 m

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Noba	Relativna vlažnost
3. 9 zveč.	734-8	0-5	sl. jug	oblač.	
7. jut.	731-4	0-2	sl. zah.	megla	128
2. popol.	731-9	4-5	sl. sevzh.	oblač.	

Srednja večerajšnja temperatura 1-1 normale: -1-4

Čopice za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi tvrdka **BRATA EBERLA** v Ljubljani, Františkankulce. 228 16 11-6
Vnanja naročila proti povzetju.

Vsled smrti se išče

145 3-1

cerkvenik, organist

in za zasilno šolo zmožen učitelj.

Poduk v mežnariji se lahko takoj prične. Nagrada po zmožnosti.

Cerkveno predstojništvo na Savi ob južni železnici.

Prodajalka

za špecerijsko trgovino se išče.

Ponudbe sprejme iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«. 144 3-1

VABILO

na

redni občni zbor

„Posojilnice in hranilnice v Črnem vrhu,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

kateri se boče vršil

dne 16. februarja 1902

ob 3. uri popoldne

v društveni hiši v Črnem vrhu št. 34.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje rač. sklepa za l. 1901.
4. Volitev 2 članov načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.

Opomba: V slučaju, da ne bo navzoča polovica zadrušnikov, vrši se bo drugi občni zbor ravno tam ob 4. uri popoldne dne 16. februarja 1902 (21. § društvenih pravil).

V Črnem vrhu nad Idrijo, 2. febr. 1902.

146 1-1

Načelstvo.

Album

lepih in priljubljenih slovenskih napevov za cifre, s podloženim besedilom. Najboljša izdaja izredno navduševalnih, v lahkem slogu posebno efektno prirejenih napevov. — Cena knjige s 40 pesmi 3 K, s 85 pesmi 5 K, s pošto 50 h več. — Naslov:

Josip Sorg,

141 1-1

Dunaj, III, Kötbigasse 17.

Učenko

14 let staro, z dobrimi šolskimi spričevali, nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožno, sprejmeta takoj 11 3-2

Lebinger & Bergmann

trgovina z mečanim blagom v Litiji.

Vsako število

desk in tramov

kupuje po ugodni ceni in proti takojšnjemu plačilu. 124 20-3

Anton Deghenghi

lesni trgovec na Knezovem posestvu zraven »Figovca«

Dunajska cesta, Ljubljana.

Spretni zastopniki se sprejmó!

Najboljša uporaba mleka!
Kar največ in najfinjšega surovega masla!
Le mogoče, če se unku odvzame smetana po

Alfa-Separator-ju.

500 prvih priznanj; 1-5 52-2
v Parizu 1900 »Grand Prix«.
1/2 milijona tacihi strojev v rabi!
Se lahko prenaša na planino.
Vsi drugi stroji za mlekarstvo
Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.
Načrti, proračuni.

Akcijska družba Alfa-Separator,
Dunaj, XVI, Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.
Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstr. 26.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursum vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 7